

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM**

ĐOÀN THỊ LIỄU

**SỬ DỤNG DI TÍCH LỊCH SỬ - VĂN HÓA ĐỊA PHƯƠNG
TRONG DẠY HỌC LỊCH SỬ VIỆT NAM Ở TRƯỜNG THPT
THỊ XÃ ĐÔNG TRIỀU TỈNH QUẢNG NINH**

LUẬN VĂN THẠC SĨ LỊCH SỬ

THÁI NGUYÊN - 2019

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM**

ĐOÀN THỊ LIỄU

**SỬ DỤNG DI TÍCH LỊCH SỬ - VĂN HÓA ĐỊA PHƯƠNG
TRONG DẠY HỌC LỊCH SỬ VIỆT NAM Ở TRƯỜNG THPT
THỊ XÃ ĐÔNG TRIỀU TỈNH QUẢNG NINH**

Ngành: Lịch sử Việt Nam

Mã số: 8229013

LUẬN VĂN THẠC SĨ LỊCH SỬ

Người hướng dẫn khoa học: TS. NGUYỄN ĐỨC THẮNG

THÁI NGUYÊN - 2019

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu của riêng tôi. Các số liệu, kết quả nghiên cứu trong luận văn là trung thực và chưa có ai công bố trong bất cứ một công trình nào khác.

Thái Nguyên, tháng 04 năm 2019

Tác giả

ĐOÀN THỊ LIỄU

LỜI CẢM ƠN

Đầu tiên, tôi trân trọng cảm ơn sự giúp đỡ, dạy bảo tận tình của giáo viên hướng dẫn TS Nguyễn Đức Thắng, sự ân cần chỉ dạy, tạo điều kiện giúp đỡ của PGS. TS Hà Thị Thu Thủy trưởng khoa Lịch sử để tôi có thể hoàn thành được khóa luận này.

Tiếp đó, tôi xin gửi lời cảm ơn tới các thầy giáo, cô giáo khoa Lịch sử, thư viện khoa Sư Đại học Sư phạm Thái Nguyên đã cung cấp tài liệu để tôi hoàn thành luận văn của mình.

Cuối cùng tôi xin cảm ơn Ban giám hiệu trường THPT Trần Nhân Tông, trường THPT Trần Hưng Đạo và đặc biệt là trường THPT Hoàng Hoa Thám ở thị xã Đông Triều, tỉnh Quảng Ninh đã tạo điều kiện để tôi thăm dò, tìm hiểu, dạy thực nghiệm về việc sử dụng di tích trong dạy học tại trường.

Tôi xin chân thành cảm ơn!

Thái Nguyên, ngày 17 tháng 9 năm 2015

Người thực hiện

Đoàn Thị Liễu

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN.....	ii
MỤC LỤC	iii
DANH MỤC CHỮ CÁI VIẾT TẮT	iv
DANH MỤC CÁC BẢNG	v
DANH MỤC CÁC HÌNH	vi
MỞ ĐẦU	1
1. Lí do chọn đề tài	1
2. Lịch sử nghiên cứu vấn đề.....	2
3. Mục đích và phạm vi, nhiệm vụ và phương pháp nghiên cứu	10
4. Giả thuyết khoa học	12
5. Ý nghĩa của đề tài	12
6. Bố cục của đề tài.....	12
Chương 1. CƠ SỞ LÝ LUẬN VÀ THỰC TIỄN CỦA VIỆC SỬ DỤNG	
DI TÍCH LỊCH SỬ - VĂN HÓA TRONG DẠY HỌC LỊCH SỬ	13
1.1. Cơ sở lý luận.....	13
1.1.1. Khái niệm di tích và di tích lịch sử, văn hóa	13
1.1.2. Đặc điểm của di tích và di tích lịch sử, văn hóa.....	15
1.1.3. Phân loại các loại di tích.....	19
1.1.4. Sử dụng di tích lịch sử văn hóa địa phương trong dạy học lịch sử Việt Nam theo định hướng dạy học lịch sử theo hướng phát triển năng lực học sinh ở trường THPT thị xã Đông Triều tỉnh Quảng Ninh	24
1.1.5. Vai trò, ý nghĩa của việc sử dụng di tích lịch sử văn hóa địa phương trong dạy học lịch sử Việt Nam ở trường THPT thị xã Đông Triều tỉnh Quảng Ninh.....	25

1.2. Cơ sở thực tiễn.....	26
1.2.1. Thực trạng sử dụng di tích trong dạy học lịch sử Việt Nam ở trường THPT thị xã Đông Triều tỉnh Quảng Ninh.....	26
1.2.2. Nguyên nhân và giải pháp khắc phục.....	42
Tiểu kết chương 1	46
Chương 2. HÌNH THỨC SỬ DỤNG DI TÍCH LỊCH SỬ - VĂN HOÁ TRONG DẠY HỌC LỊCH SỬ VIỆT NAM Ở TRƯỜNG THPT THỊ XÃ ĐÔNG TRIỀU, TỈNH QUẢNG NINH.....	48
2.1. Yêu cầu sử dụng di tích lịch sử - văn hóa trong dạy học lịch sử Việt Nam ở trường THPT thị xã Đông Triều - Quảng Ninh.....	49
2.2. Hình thức sử dụng di tích lịch sử - văn hóa trong dạy học	55
2.2.1. Tổ chức dạy học trong bài nội khóa trên lớp.....	55
2.2.2. Tổ chức dạy học bài nội khóa tại di tích	63
2.2.3. Tổ chức hoạt động trải nghiệm.....	65
2.2.4. Tổ chức dạy bài lịch sử địa phương	69
Tiểu kết chương 2	73
Chương 3. THỰC NGHIỆM SƯ PHẠM.....	74
3.1. Mục đích, nguyên tắc, phương pháp thực nghiệm	74
3.2. Nội dung thực nghiệm	75
3.3. Kết quả thực nghiệm.....	77
3.4. Đánh giá kết quả thực nghiệm.....	85
Tiểu kết chương 3	87
KẾT LUẬN.....	88
TÀI LIỆU THAM KHẢO.....	91
PHỤ LỤC	

DANH MỤC CHỮ CÁI VIẾT TẮT

Chữ viết tắt	Giải thích
BVMT	Bảo vệ môi trường
TNKQ	Trắc nghiệm khách quan
DTLS - VH	Di tích lịch sử văn hóa
DTLS - VH ĐP	Di tích lịch sử văn hóa địa phương
GD và ĐT	Giáo dục và đào tạo
GV	Giáo viên
HS	Học Sinh
KT - ĐG	Kiểm tra đánh giá
LSDP	Lịch sử địa phương
LSDT	Lịch sử dân tộc
NXB	Nhà xuất bản
SGK	Sách giáo khoa
SL	Số lượng
THPT	Trung học phổ thông
TN, ĐC	Thực nghiệm, đối chứng
DHLSDT	Dạy học lịch sử dân tộc
LSVN	Lịch sử Việt Nam
SDDTLSVHDT	Sử dụng di tích lịch sử văn hóa dân tộc

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng 3.1.	Kết quả khảo sát chất lượng đầu năm môn lịch sử.....	75
Bảng 3.2.	Danh sách lớp thực nghiệm và đối chứng năm học 2018 - 2019 ...	76
Bảng 3.3.	Đánh giá thái độ của HS khi giờ dạy lịch sử Việt Nam có sử dụng di tích lịch sử - văn hóa dân tộc.....	77
Bảng 3.4.	Đánh giá kỹ năng khai thác và xử lý tư liệu lịch sử và làm việc nhóm...	78
Bảng 3.5.	Nhận xét quá trình làm việc của nhóm lớp 10A1	79
Bảng 3.6.	Xếp loại kết quả làm việc theo nhóm của HS	81
Bảng 3.7.	Phân phối tần suất, tần số lũy tích bài kiểm tra TNKQ cặp TN - ĐC..	82
Bảng 3.8.	Tổng hợp bài kiểm tra TNKQ lớp TN - ĐC	83

DANH MỤC CÁC HÌNH

Hình 1.1.	Biểu đồ mức độ khai thác và sử dụng DTLSVH Quảng Ninh vào bài giảng	28
Hình 1.2.	Biểu đồ về hình thức dạy học mà GV áp dụng khi sử dụng DTLSVH địa phương vào dạy học	29
Hình 1.3.	Biểu đồ thể hiện những khó khăn của GV khi DHLSĐT có sử dụng DTLS - VHĐP	30
Hình 1.4.	Biểu đồ về lí do nên sử dụng DT LS - VHĐP vào giảng dạy LSĐT	31
Hình 1.5.	Biểu đồ về mục đích GV SDDTLS - VHDT vào bài giảng LSVN.....	31
Hình 1.6.	Biểu đồ về hình thức sử SDDTLS-VH phù hợp ở trường phổ thông	32
Hình 1.7.	Biểu đồ đề xuất của GV để việc SDDTLS - VHĐP vào dạy phần LSVN được diễn ra thường xuyên	32
Hình 1.8.	Biểu đồ mức độ yêu thích của HS với môn Lịch sử	34
Hình 1.9.	Biểu đồ thể hiện lí do HS không thích học sử	34
Hình 1.10.	Biểu đồ thể hiện mức độ hiểu khái niệm DTLS - VH của HS	35
Hình 1.11.	Biểu đồ mức độ hứng thú của HS với tiết học LSVN có SD DTLS - VHĐP.....	35
Hình 1.12.	Biểu đồ thể hiện mức độ GV SDDTLS - VH vào giảng bài LSVN	36
Hình 1.13.	Biểu đồ thể hiện cách thức GV tổ chức dạy học khi SD DTLS - VH vào bài LSVN.....	36
Hình 1.14.	Biểu đồ thể hiện cách thức HS tìm hiểu DTLS - VH liên quan đến bài LSVN trên lớp	37
Hình 1.15.	Biểu đồ mức độ tìm hiểu và tổ chức cho HS học tập tại DTLS - VN.....	37

Hình 1.16.	Biểu đồ ý kiến HS về sự khác biệt giữa học lịch sử trực tiếp tại di tích với học trên lớp	38
Hình 1.17.	Biểu đồ về mức độ cần thiết SD DTLS - VHDP khi dạy LSĐT	39
Hình 1.18.	Biểu đồ thể hiện mức độ hứng thú của HS với hoạt động trải nghiệm.....	39
Hình 1.19.	Biểu đồ thể hiện những kỹ thuật dạy học GV sử dụng trong giờ dạy lịch sử ở các DTLS - VH	40
Hình 1.20.	Biểu đồ thể hiện mong muốn của HS đối với GV trong giờ dạy sử	41
Hình 1.21.	Biểu đồ thể hiện những việc HS cần làm để giữ gìn và phát huy giá trị của các DTLSVH của quê hương, đất nước, nhân loại	41
Hình 3.1.	Đồ thị đường lũy tích bài kiểm tra TNKQ cặp TN và ĐC	82
Hình 3.2.	Biểu đồ kết quả bài kiểm tra TNKQ của cặp TN và ĐC	83